

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2025.5.16>
УДК 658.631

Анатолій В'ячеславович **КОЗЛОВСЬКИЙ**

аспірант, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6490-3575>

e-mail: anatolijkozlovskil04@gmail.com

АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ КОШТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

У статті проаналізовано ефективність управління оборотними коштами підприємств будівельної галузі України. Розроблено авторський підхід до оцінювання ефективності управління оборотними коштами цього сектору. Визначено, що в рамках поданого авторського підходу враховано специфіку галузі, особливості управління зазначеним процесом, що відрізняє його від традиційних наукових підходів, в яких не визначено акцент на особливостях ефективності управління оборотними коштами підприємств будівельного сектору (в тому числі в умовах воєнного стану). Керуючись положеннями авторського підходу, проведено аналіз, який дав змогу виявити стан та проблеми в площині ефективності управління оборотними коштами компаній будівельного сектору України.

Ключові слова: аналіз ефективності, управління оборотними коштами, підприємства будівельної галузі України, валова рентабельність оборотних коштів, підрядні організації, інші оборотні активи, воєнний стан, інші операційні витрати, порушення умов договору

ВСТУП

Проведення аналізу ефективності управління оборотними коштами компаній, що функціонують у будівельному секторі, необхідне для встановлення показників фактичного стану, проблемних аспектів вказаного напрямку. Інформація, яка виявляється в ході дослідження, потрібна для оптимізації методичного забезпечення реалізації цього процесу. Матеріали результатів аналізу дають змогу визначити склад оптимізаційних механізмів вдосконалення управління в контексті визначених оціночних показників та проблем управління оборотними коштами підприємств зазначеної галузі.

Стан управління оборотними коштами підприємств, які здійснюють економічну діяльність у будівельній галузі України, як і підприємств інших секторів економіки, має безліч загроз та ризиків, вплив яких позначається також на ефективності досліджуваного процесу. Встановлення основних оціночних показників та проблем у цій сфері дасть змогу визначити шляхи реагування та подолання викликів і дозволить оцінити здатність українських компаній зазначеної галузі до руйнівної дії загроз і викликів, викликаних воєнним часом.

Питання методичного забезпечення аналізу ефективності оборотних коштів компаній досліджувались різними науковцями. В роботах О. Коваленко та Ю. Отечко [1], О. Салах та ін. [7] визначено позиції авторів в контексті аналізу зазначеної проблематики у площині цільового підходу. В роботах Дж. Яворського та Л. Червонської [5], А. Акгюн та А. Караташ [2], К. Боток та С. Антон [3], З. Голаша [4], У. Кайані та ін. [6] здійснено дослідження ефективності оборотних коштів компаній з позицій комплексного аналізу. Дж. Зімон та ін. [8] розглядають аналіз цієї категорії в розрізі коефіцієнтного підходу. Незважаючи на те, що зазначену проблематику пов'язано з низкою наукових розвідок, є потреба методологічного розвитку в цьому напрямі та необхідне встановлення показників ефективності управління оборотними коштами на підприємствах будівельної галузі України.

МЕТА роботи – аналіз ефективності управління обо-

ротними коштами на підприємствах будівельної галузі України. Для реалізації зазначеної мети визначено низку завдань: визначити підходи та сформулювати методичне забезпечення для аналізу ефективності управління оборотними коштами на підприємствах будівельної галузі України; проаналізувати ефективність зазначеної категорії та виявити особливості ефективності управління оборотними коштами на підприємствах будівельної галузі України.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для досягнення визначених завдань розроблено методичне забезпечення, яке включає певне коло методів дослідження. За допомогою методу систематизації здійснено виокремлення підходів науковців до досліджуваного питання оцінювання ефективності управління оборотними коштами компаній. Застосування статистичного аналізу дало змогу встановити вихідні оціночні дані з управління оборотними коштами компаній будівельної галузі України, необхідні для проведення аналізу. Коефіцієнтний метод дав змогу оцінити окремі показники в рамках авторського підходу, які пов'язано із застосуванням показників ефективності.

РЕЗУЛЬТАТИ

Методологічне забезпечення аналізу ефективності управління оборотними коштами підприємств подано в роботах різних науковців, хоча зазначене питання характеризується переважно схожими позиціями авторів, які пропонують вивчати структуру зазначеного виду коштів, рівень їх рентабельності, ліквідності та оборотності. В цьому разі немає наукових розвідок, які б враховували особливості реалізації вказаного процесу на рівні підприємств зазначеної галузі. З огляду на зазначене зауважуємо, що на нинішньому етапі нагальною є проблема розроблення методологічного забезпечення для аналізу вказаного напрямку, яке б мало уніфікований характер і враховувало специфіку управління оборотними коштами будівельної галузі України.

Розглянемо підходи до оцінювання ефективності управління оборотними коштами, подані в положеннях наукових досліджень.

По-перше, заслуговує уваги зміст коефіцієнтного підходу, на підставі якого здійснюється розрахунок та проводиться описова статистика стосовно ключових фінансових коефіцієнтів. В контексті зазначеного підходу передбачено граничні норми та порядок визначення коефіцієнтів, які ідентифікують ефективність управління оборотними коштами компаній. Орієнтир на положення зазначеного підходу впливає на отримання локального предметного встановлення підходу до аналізу в розрізі зазначеного напрямку. Також його застосування є можливим у площині включення до структури комплексного аналізу, пов'язаного з оцінюванням зазначеного напрямку.

В рамках акценту на положеннях вказаного підходу слід виокремити зміст дослідження Дж. Зімона та ін. [8], якими здійснено оцінювання ефективності управління оборотними коштами підприємств будівельного сектору, розміщених в Підкарпатському воєводстві (Польща). Автори пропонують в рамках оцінювання застосувати такий перелік показників, зокрема: коефіцієнти швидкої ліквідності і коефіцієнт абсолютної ліквідності; частку елементу запаси в загальній структурі показника оборотні кошти (частка елементу повільно ліквідні оборотні кошти зазначеної категорії до загального складу); показник оборотності елементу поточна дебіторська заборгованість; показник оборотності елементу поточні зобов'язання, здійснені для покриття оборотних коштів; частка елементу поточна дебіторська заборгованість до структури елементу оборотні кошти (частка елементу швидко ліквідні оборотні кошти зазначеної категорії до їх загального складу); рівень рентабельності продажів продукції (визначає ступінь рентабельності продукції будівельного сектору, яку реалізує досліджувана компанія), що знаходиться на балансі як готова продукція та незавершене виробництво (в перспективі також стане готовою продукцією); частка елементу оборотні кошти у загальному обсязі активів компаній будівельного сектору (ідентифікація рівня оборотності капіталу). Хоч автор вказує, що пропонує методичний підхід до оцінювання ефективності управління оборотними коштами компаній будівельного сектору, розміщених в Підкарпатському воєводстві, поданий оціночний інструментарій має традиційний характер і може бути застосовний до аналізу зазначеного напрямку на рівні підприємств різних галузей. Відповідно в цьому разі не передбачено визначення специфіки аналізу.

По-друге, можемо відмітити положення цільового підходу, заснованого на пріоритеті з визначення показників, за допомогою яких ідентифікується рівень ефективності за вказаним напрямком в середовищі підприємств будівельного сектору. Зазначені оціночні показники може бути подано як на рівні загального складу, характерного для основних галузей економіки, так і включати окремі складники, які стосуються особливостей та цілей аналізу.

В контексті орієнтиру на зазначений підхід слід відмітити роботи О. Коваленко та Ю. Отечко [1]. В дослідженні авторів подано низку таких оціночних показників, зокрема: коефіцієнт ліквідності (швидкої ліквідності та абсолютної ліквідності); показник рентабельності реалізації продукції компанії; рівень компромісу (значення граничного рівня за вищевказаними показниками), прийняттого для компанії у площині орієнтиру на її

стратегічні орієнтири. Застосування зазначеного оціночного методологічного інструментарію передбачає наявність вихідних даних, в рамках яких визначено стратегічні цілі стосовно управління досліджуванним елементом коштів.

О. Салах та ін. [7] наголошують, що цільовим показником оцінювання ефективності управління оборотними коштами компаній будівельної галузі може бути коефіцієнт їх оборотності, за допомогою якого визначаються зміни інтенсивності застосування зазначеного виду коштів компанії порівняно з іншими учасниками ринку, власними значенням цього показника, показаними у минулому. Відмічаємо, що О. Салах та ін., як Дж. Зімон та ін., хоча і вказують, що їх підхід націлено на аналіз цього напрямку в середовищі будівельних компаній, пропонують методичне забезпечення, що може бути застосовне на рівні традиційних компаній без орієнтиру на певну галузь економіки.

По-третє, можемо виокремити застосування комплексного підходу, пов'язаного з оцінюванням за всіма напрямками та компонентами, який дає змогу отримати всебічні характеристики стану ефективності управління оборотними коштами в компаніях, які функціонують у будівельному секторі економіки. З боку багатьох науковців (У. Кайані та ін. [6], З. Голаша [4], К. Боток та С. Антон [3], А. Агюон та А. Караташ [2], Дж. Яворського та Л. Червонської [5]) пропонується застосування зазначеної категорії аналізу в розрізі традиційних підприємств.

З огляду на положення наукових підходів до оцінювання стану та динаміки компаній будівельної промисловості нами розроблено авторський підхід до аналізу стану ефективності управління оборотними коштами компаній будівельного сектору (табл. 1).

В рамках наведеного авторського підходу передбачено орієнтир на врахування специфіки управління оборотними коштами та економічної діяльності компаній будівельного сектору України, зокрема:

- Розроблено рівні бажаних граничних меж показника матеріаломісткості. Необґрунтований ріст показника може свідчити про наявність проблем в управлінні собівартості, які впливають на фінансово-економічну ефективність у цій сфері.

- Визначено показник валова рентабельність елементу оборотні кошти, за допомогою якої можна визначити рівень дії управління оборотними коштами компаній будівельного сектору на рентабельність реалізації. Застосування вказаного показника відрізняється від підходів більшості науковців, які пропонують визначати загальну рентабельність елементу оборотні кошти підприємства цього сектору.

- Вказано на необхідність звернення уваги на показники ризику втрат ліквідності підприємств зазначеної галузі, а саме частку елементу інші оборотні активи у структурі елементу оборотні активи компанії та частку елементу запаси у структурі елементу оборотні активи компанії.

- Пропонується встановлення частки елементу інші операційні витрати (витрати на роботи, послуги підрядним компаніям) у структурі собівартості, що ідентифікує стан залежності ефективності управління незавершеним виробництвом і продукцією (складники елементу оборотні кошти від взаємовідносин зі сторонніми компаніями).

Таблиця 1 – Показники аналізу ефективності управління оборотними коштами компаній будівельного сектору (складено автором)

№ з/п	Найменування видів аналізу / показників	Показники
I	Аналіз показників категорії «ліквідність»	
1.1	Коефіцієнт поточної ліквідності	Рівень граничних значень: 1-3, рівень бажаних значень: 2-3
1.2	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Рівень граничних значень: 0,2 - 0,25
1.3	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Рівень граничних значень: 0,5 - 1
II	Аналіз показника рентабельності елементу оборотні кошти	Зростання вказує на позитивні тенденції управління вказаним показником на підприємстві будівельного сектору
III	Аналіз показника валова рентабельність елементу оборотні кошти [авторська пропозиція]	Зростання вказує на позитивні тенденції управління вказаним показником на підприємстві будівельного сектору. Дає змогу встановити залежність рентабельності продажу від ефективності управління оборотними коштами, показує рівень ефективності управління оборотними коштами за напрямом основної економічної діяльності компанії будівельної галузі
IV	Частка елементу оборотні кошти у структурі активів компанії, зокрема:	Зростання вказує на покращення росту показника оборотність капіталу компанії галузі
4.1	Частка елементу високоліквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії	Зростання вказує на вдосконалення показника ліквідність структури елементу оборотні кошти
4.2	Частка елементу швидколіквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії	Зростання вказує на вдосконалення показника ліквідність структури елементу оборотні кошти
4.3	Частка елементу повільноліквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії, серед них:	Зростання вказує на погіршення показника ліквідність структури елементу оборотні кошти
4.3.1	Частка елементу витрати майбутніх періодів у загальному складі оборотних активів	Зростання вказує на погіршення показника ліквідність структури елементу оборотні кошти
4.3.2	Частка елементу інші оборотні активи у структурі елементу оборотні активи компанії (показник ризику втрат ліквідності)	Зростання вказує на погіршення показника ліквідність структури елементу оборотні кошти. Будівельні компанії замовляють виконання робіт у підрядних компаній. Система відносин з підрядниками в умовах воєнного часу пов'язана з порушеннями умов договору, виникнення банкрутства партнерів, проблему у реалізації робіт, за які здійснена оплата
4.3.3	Частка елементу запаси у структурі елементу оборотні активи компанії (показник ризику втрат ліквідності):	Зростання вказує на погіршення показника ліквідність структури елементу оборотні кошти.
4.3.3.1	Частка елементу незавершене виробництво у структурі елементу оборотні активи компанії (показник ризику втрат ліквідності)	Зростання вказує на погіршення показника ліквідність структури елементу оборотні кошти. Через події воєнного часу виникають ситуації порушення виконання зобов'язань підрядниками, що впливає на ріст незавершеного виробництва і уповільнення оборотності оборотних коштів
4.3.3.2	Частка елементу виробничі запаси у структурі елементу оборотні активи компанії	Зростання вказує на погіршення показника ліквідність структури елементу оборотні кошти.
4.3.3.3	Частка елементу готова продукція у структурі елементу оборотні активи компанії	Зростання вказує на погіршення показника ліквідність структури елементу оборотні кошти.
V	Рівень рентабельності реалізації продукції (послуг)	Зростання вказує на підвищення показника прибутковості реалізації продукції (елементу оборотних коштів)
VI	Рівень матеріаломісткості продукції	Зростання показника свідчить про зростання впливу матеріальних витрат на собівартість, зміна яких можлива у разі коливання цін на матеріали. Немає офіційних норм показника. Аналіз показав, що його граничне значення в будівельній галузі складає 0,5-0,6 [авторська пропозиція]
VII	Частка елементу інші операційні витрати (витрати на роботи, послуги підрядним компаніям) у структурі собівартості	Зростання показника свідчить про зростання впливу цієї категорії витрат на собівартість, є індикатором ризику невиконання робіт

В умовах воєнного часу зростання такої залежності може демонструвати збільшення ризиків невиконання будівельних проєктів в строк через проблеми у партнерів.

Перейдемо до апробації поданого нами підходу до аналізу ефективності управління оборотними коштами на прикладі провідних будівельних компаній України.

У табл. 2 наведено аналіз зазначених показників ТзОВ «Автомагістраль-південь» (будівництво доріг) (Одеса, функціонує з 2006 р.) за 2019-2023 рр.

Аналіз отриманих результатів (табл. 2) дав змогу визначити таке:

1) стосовно аналізу показників категорії «ліквідність»:

– коефіцієнт поточної ліквідності демонстрував коливання, хоча його рівень був на рівні мінімального значення. В 2019-2022 р. цей показник зростав, і в 2022 р. склав 1,20771, але в 2023 р. дещо скоротився до 1,18621. Цей факт вказує на те, що зазначене підприємство не вирізнялося високим рівнем ліквідності, зважаючи на зростання залежності від зовнішніх зобов'язань;

– коефіцієнт абсолютної ліквідності, як і коефіцієнт поточної ліквідності, вирізнявся коливаннями водночас його значення були вище норми. З 2020 р. його рівень погіршувався з огляду на пандемію COVID-19, воєнний час, які обумовили зростання залежності від зовнішніх

Таблиця 2 – Аналіз показників ефективності управління оборотними коштами ТзОВ «Автомагістраль-південь» за 2019-2023 рр. (складено за даними звітності компанії)

№ з/п	Найменування видів аналізу / показників	Значення				
		2019	2020	2021	2022	2023
I	Аналіз показників категорії «ліквідність»					
1.1	Коефіцієнт поточної ліквідності	1,045	1,10295	1,15473	1,20771	1,18621
1.2	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,441	0,72388	0,68444	0,67954	0,39941
1.3	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,912	1,01472	0,90820	1,11239	0,78050
II	Аналіз показника рентабельність елементу оборотні кошти	2,007	8,56526	3,24037	2,11382	3,66202
III	Аналіз показника валова рентабельність елементу оборотні кошти	1,705	4,61537	4,82298	5,18371	0,67849
IV	Частка елементу оборотні кошти у структурі активів компанії, зокрема:	0,897	0,94002	0,97220	0,97836	0,99028
4.1	Частка елементу високоліквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії	0,423	0,65631	0,59273	0,56266	0,33671
4.2	Частка елементу швидколіквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії	0,451	0,26369	0,19378	0,35841	0,32126
4.3	Частка елементу повільноліквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії, серед них:	0,127	0,08000	0,21349	0,07893	0,34202
4.3.1	Частка елементу витрати майбутніх періодів у загальному складі оборотних активів	0,001	0,00015	0,00022	0,00003	0,00115
4.3.2	Частка елементу інші оборотні активи в структурі елементу оборотні активи компанії (показник ризику втрат ліквідності)	0,015	0,00836	0,01764	0,00731	0,07539
4.3.3	Частка елементу запаси у структурі елементу оборотні активи компанії (показник ризику втрат ліквідності):	0,111	0,07149	0,19563	0,07159	0,26549
4.3.3.1	Частка елементу незавершене виробництво у структурі елементу оборотні активи компанії (показник ризику втрат ліквідності)	0,076	0,04378	0,14070	0,02830	0,18346
4.3.3.2	Частка елементу виробничі запаси у структурі елементу оборотні активи компанії	0,035	0,02771	0,05494	0,04330	0,08191
4.3.3.3	Частка елементу готова продукція у структурі елементу оборотні активи компанії	0,000	0,00000	0,00000	0,0000003	0,00011
V	Рівень рентабельності реалізації продукції (послуг)	1,061	3,75784	1,71503	3,19593	7,60694
VI	Рівень матеріаломісткості продукції	0,709	0,72	0,66	0,38	0,53
VII	Частка елементу інші операційні витрати (витрати на роботи, послуги підрядним компаніям) у структурі собівартості	0,245	0,25	0,30	0,55	0,42

джерел фінансування порівняно з динамікою обсягу грошових коштів будівельної компанії;

– коефіцієнт швидкої ліквідності демонстрував скорочення, але знаходився у межах граничних значень. Він скоротився з 0,912 (2019 р.) до 0,78 (2023 р.). Вказане пов'язане з фактом непропорційності росту показника поточні зобов'язання порівняно з показником грошові кошти, дебіторська заборгованість;

2) показник рентабельність елементу оборотні кошти коливався від 2,007 % у 2019 р., 8,56 % у 2020 р., 3,24 % у 2021 р., 2,11 % у 2022 р., до 3,66 % у 2023 р. Зазначене погіршення обумовлено недостатньо ефективною політикою управління оборотними коштами, яка обумовила вплив на фінансові результати. Зокрема, відмічаємо вплив росту показника інші операційні витрати (витрати на оплату за роботи (послуги) підрядним організаціям) на значення показника чистий прибуток;

3) показник валова рентабельність елементу оборотні кошти мав низьке значення, яке вирізнялось скороченням впродовж досліджуваного періоду. А саме він скоротився з 1,705 в 2019 р. до 0,68 % у 2023 р. Зазначену негативну тенденцію обумовлено ростом собівартості продажу, значення якої зросло через ріст показника інші операційні витрати;

4) будівельне підприємство має високий рівень оборотності активів, який зріс за 2019-2023 рр., зазначене свідчить про позитивні тенденції розвитку;

5) частка елементу оборотні кошти у структурі активів та частка елементу швидколіквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії скоротились, що вказує на погіршення ліквідності оборотних активів, водночас зросла частка елементу повільноліквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії за основними складниками. Останнє обумовлено фактом непрогнозованого росту таких елементів як виробничі запаси та незавершене виробництво, що обумовлено особливостями воєнного часу;

6) зростання частки елементу незавершене виробництво пов'язано з впливом загрозливих явищ для компаній будівельного сектору, що виникають з огляду на невиконання договірних зобов'язань підрядниками, і останнє впливає на загрозу появи недобудованих об'єктів, збитків;

7) рівень матеріаломісткості продукції компанії будівельного сектору демонстрував коливання, в 2019 р. він склав 0,709, в 2022 р. – 0,38, а в 2023 р. – 0,53. Хоча в 2022-2023 рр. цей показник знаходився в межах норм, встановлених нами для зазначеної галузі, в 2023 р. він демонстрував ріст, що вказує на зниження доданої вартості будівельної продукції і залежність компанії від росту цін на матеріали;

8) частка елементу інші операційні витрати (витрати на роботи, послуги підрядним компаніям) у структурі собівартості вирізнялась суттєвими трансформаціями, пов'язаними з коливанням змін залежності від

підрядних організацій. За 2019-2023 рр. ця залежність зросла, що є достатньо загрозливим, оскільки в умовах воєнного часу така залежність може передбачати збої у виконання робіт, послуг підрядників.

Аналіз досліджуваних показників на прикладі ТзОВ «Група компаній «Автострада» (здійснення будівництва доріг, м. Вінниця, діє на ринку з 2015 р.) за період 2019-2023 рр. свідчить про таке:

1. Аналіз показників ліквідності свідчить про їх скорочення з огляду на ріст залежності від росту елементу зовнішні поточні зобов'язання. Встановлено, що останні демонструють темпи зростання більші, ніж досліджувані елементи оборотних коштів. Зазначене свідчить про зростання зовнішньої залежності та скорочення ліквідності, що в подальшому може вплинути на виникнення фінансових загроз.

2. Аналіз показників рентабельності свідчить про їх скорочення, що обумовлено в обох випадках зростанням інших оборотних активів (зобов'язання підрядних компаній перед підприємством). З огляду на ріст частки вказаної категорії повільно ліквідних активів скорочується рентабельність оборотних активів та валова рентабельність оборотних активів, пов'язана із впливом останніх на результати продажів.

3. Будівельна компанія має високий рівень оборотності активів, який зріс в 2019-2023 рр., це є позитивним результатом діяльності.

4. Впродовж досліджуваного періоду спостерігається зниження частки елементу високоліквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії, ріст частки елементу швидколіквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії, ріст частки елементу повільноліквідні оборотні кошти у структурі елементу оборотні активи компанії. Вказане пов'язано з фактом непрогнозованого росту таких елементів повільно ліквідних активів, як виробничі запаси та незавершене виробництво. Останнє свідчить про загрозу невиконання зобов'язань, і обумовлено порушенням договірних умов з боку підрядних організацій.

5. Рівень матеріаломісткості продукції компанії будівельного сектору знизився за 2019-2023 рр. з 0,80 до 0,5. Вказане свідчить про скорочення залежності від матеріального складника, і це є позитивним свідченням технологізації будівництва. Водночас частка елементу інші операційні витрати (витрати на роботи, послуги підрядним компаніям) у структурі собівартості зросла впродовж вказаного періоду, що вказує на зростання залежності від підрядних організацій.

References

1. Kovalenko O.V., Otechko Y.S. Increasing the efficiency of the formation and use of working capital of an enterprise. *Market infrastructure*. 2016. Vol. 1. pp. 133-139. (in Ukrainian).
2. Akgün A.I., Karataş A.M. Investigating the relationship between working capital management and business performance: Evidence from the 2008 financial crisis of EU-28. *International Journal of Managerial Finance*. 2021. Vol. 17(4). pp. 545-567. URL: <https://doi.org/10.1108/IJMF-08-2019-0294>
3. Boţoc C. and Anton S. G. Is profitability driven by working capital management? Evidence for high-growth firms from emerging Europe. *Journal of Business Economics and Management*. 2017. Vol. 18(6). pp. 1135-1155. URL: <https://doi.org/10.3846/16111699.2017.1402362>
4. Gołaś Z. Impact of working capital management on business profitability: Evidence from the Polish dairy industry. *Agricultural Economics / Zemedelska Ekonomika*. 2020. Vol. 66(6). pp. 278-285. URL: <https://doi.org/10.17221/335/2019-AGRICECON>
5. Jaworski J., Czerwonka L. Profitability and working capital management: evidence from the Warsaw Stock Exchange. *Journal of Business Economics and Management*. 2022. Vol. 23(1). pp. 180-198. URL: <https://doi.org/10.3846/jbem.2022.15087>
6. Kayani U.N., De Silva T.-A., Gan Ch. Working capital management and firm performance relationship: An empirical

ВИСНОВКИ

Дослідження наукових підходів, аналіз практики діяльності підприємств будівельної галузі дало змогу розробити авторський підхід до оцінювання ефективності управління оборотними коштами цього сектору. В рамках поданого авторського підходу враховано специфіку галузі, особливості управління зазначеним процесом, що відрізняє його від традиційних наукових підходів, в яких не визначено акцент на особливостях ефективності управління оборотними коштами підприємств будівельного сектору (зокрема в умовах воєнного стану). Специфікою авторської розробки є врахування впливу на ефективність управління оборотними коштами розрахунків зі сторонніми організаціями (підрядними компаніями-партнерами), встановлення граничних меж рівня матеріаломісткості продукції, характерного для галузі, виокремлення показника валова рентабельність елементу оборотні кошти, який дає змогу встановити залежність рентабельності продажу від ефективності управління оборотними коштами, показує рівень ефективності управління оборотними коштами за напрямом основна економічна діяльність компаній будівельної галузі.

Узагальнюючи дослідження, констатуємо, що до основних проблем у площині ефективності управління оборотними коштами компаній будівельного сектору України можна віднести: зниження показників рентабельності управління оборотними коштами, пов'язане з фактом непрогнозованого росту вартості послуг підрядних компаній-партнерів; зниження показників ліквідності з огляду на зростання частки елементу повільно ліквідні активи (а саме незавершене виробництво та виробничі запаси); збільшення росту зовнішньої залежності від елементу поточні зовнішні зобов'язання, що діє на зменшення показників ліквідності, і пов'язаний з ростом частки виробничих запасів (пов'язано з тим, що компанії здійснюють закупівлю оптовий партій для скорочення ціни) та незавершеного виробництва у структурі оборотних коштів; збільшення росту залежності елементу собівартість продукції (послуг) від непрогнозованого росту елементу інші операційні витрати (витрати на покриття робіт підрядних організацій, вартість яких росте в умовах воєнного часу), які у разі невиконання зобов'язань з боку підрядників можуть стати збитками.

Серед перспектив подальших досліджень за вказаним напрямом можемо виділити можливість визначення прогнозних напрямів оптимізації управління ефективністю управління оборотними коштами на підприємствах будівельної галузі у воєнний час та у період повоєнного відновлення в Україні.

investigation of Australasian firms. *Review of Pacific Basin Financial Markets and Policies*. 2020. Vol. 23(3). URL: <https://doi.org/10.1142/S0219091520500265>

7. Salah O., Georgy M., Ragab A. Financial ratio analysis in Construction Industry: an Investigation using Machine learning. *Proceedings of International Structural Engineering and Construction*. 2021. Vol. 8(1). [www.doi.org/10.14455/ISEC.2021.8\(1\).CON-11](http://www.doi.org/10.14455/ISEC.2021.8(1).CON-11)

8. Zimon G., Nakonieczny J., Chudy-Laskowska K., Wójcik-Jurkiewicz M., Kočański K. An Analysis of the Financial Liquidity Management Strategy in Construction Companies Operating in the Podkarpackie Province. *Risks*. Vol. 10. Issue 5. <https://doi.org/10.3390/risks10010005>

Anatolii KOZLOVSKYI

postgraduate student, O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6490-3575>

e-mail: anatolijkozlovskil04@gmail.com

ANALYSIS OF THE EFFICIENCY OF WORKING COST MANAGEMENT AT CONSTRUCTION INDUSTRY ENTERPRISES IN UKRAINE

Introduction. The state of working capital management of enterprises engaged in economic activity in the construction industry of Ukraine, as well as enterprises in other sectors of the economy, has many threats and risks, the impact of which also affects the effectiveness of the studied process. Establishing the main assessment indicators and problems in this area will allow us to determine ways to respond and overcome challenges and will allow us to assess the ability of Ukrainian companies in this industry to the destructive effects of threats and challenges caused by wartime.

The purpose of the paper is to analyze the effectiveness of working capital management at enterprises in the construction industry of Ukraine.

Results. The paper formulates the author's approach to assessing the efficiency of working capital management in this sector. Within the framework of the presented author's approach, the specifics of the industry and the features of managing the specified process are taken into account, which distinguishes it from traditional scientific approaches that do not emphasize the features of the efficiency of working capital management of enterprises in the construction sector (including under martial law).

Conclusions. It was noted that the main problems in the area of the efficiency of working capital management of companies in the construction sector of Ukraine include: a decrease in the profitability of working capital management, associated with the fact of an unforeseeable increase in the cost of services of contracting partner companies; a decrease in liquidity indicators due to the increase in the share of the element of slowly liquid assets (namely, work in progress and production inventories); an increase in the growth of external dependence on the element of current external liabilities, which acts on a decrease in liquidity indicators and is associated with an increase in the share of production inventories (due to the fact that companies purchase wholesale lots to reduce prices) and work in progress in the structure of working capital; an increase in the growth of the dependence of the element of the cost of products (services) from an unforeseeable increase in the element of other operating expenses (expenses for covering the work of contracting organizations, the cost of which increases in wartime conditions), which in the event of non-fulfillment of obligations by contractors may become losses.

Keywords: efficiency analysis, working capital management, enterprises of the construction industry of Ukraine, gross profitability of working capital, contracting organizations, other current assets, martial law, other operating expenses, violation of contract terms